

Kənan Hacı

Bu mətn 2016-cı ilin aprelində Lələtəpə yüksəkliyi uğrunda gədən döyüşlərdə həlak olmuş Polkovnik-leytenant Sənan Axundov haqqında yazdığım romandan kiçik bir hissədir. Sənan Axundov Füzuli şəhərində doğulmuşdu. 1993-cü ildə Füzuli erməni quldurları tərəfindən işğal olunanda Sənanın vur-tut, 14 yaşı vardı. O, bu hadisələrin canlı şahidi olmuşdu. Tanrının ona verdiyi ömür payını hərbi kimi yaşadı və son damla qanına qədər torpaqlarımızın azad olunması uğrunda döyüşdü. 2020-ci il oktyabrın 17-də müzəffər Azərbaycan Ordusu Sənanın doğulub boya-başa çatdığı Füzuli şəhərini işğaldan azad etdi. Və mən həmin gecə Sənanı yuxuda gördüm. Dağılmış yurd yerində ocaq qalayırı, ocağın işığı üzünə düşmüşdü. Üzündə ilahi bir təbəssüm vardı...

Ruhun şad olsun, polkovnik-leytenant! Yurdun yağılardan təmizləndi. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü təmin edildi.

Torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canından keçmiş bütün Vətən oğullarının ruhu şad olsun!

Balaca Sənan özünə bir dəfə-tərəçə ayırmışdı, gördüklərini, eşit-

diklərini o dəftərə yazırdı. Gündəlik yazmaq onda uşaqlıqdan vermiş halını almışdı. Köndələnçayın sahilində, dağətəyi düzənlikdə gəzib-dolaşdığı günlərin xatirəsi həmin gündəliklərdə öz əksini tapır. On iki yaşlı uşağın xəyal dünyası nə qədər zəngin imiş. Bu sətirləri yazanda onun vur-tut, on iki yaşı vardı:

"Köndələnçay uzaqda idi. Çayın sahilinə yaxınlaşmağa ürək eləməirdim. Çayın vahiməli uğultusu canıma üşütmə salırdı. Düzənlik və dağlığa sükut çökmüşdü.

Çöldə nə bir sürü, nə də payız tədarükü üçün yer şumlayan bir əkinçi gözə dəyirdi. Amma maraqlı məni o tərəfə çəkirdi. Əvvəlcə bir əkin sahəsinin təkəsinə dırmaşdım. Yer in səthi yaş idi, ətrafdakı kol-kos da islanmışdı deyən, orada o qalamağın bəlkə də olmayacağını anladım. Torpağın nəm qoxusu məni sərxoş etmişdi, bu zövqdən başım hərənlənirdi. İndiyə qədər torpağın qoxusu qədər məni həyəcanlandıran heç nə olmayıb. Hava qaranlığın içindən keçib ciyərlərimə dolduqca sinəm qabarırdı. Torpağa yığılıb onu qucaqlamaq istəyirdim. Bəxtim birəcə təpənin yuxarı nahiyəsində əsən küləklə bağlı gətirmişdi. Qalayacağım od bir az yansaydı, külək onu necə olur-olsun, alışıdıracaqdı. Bunu bilirdim, amma o şəraitdə od qalamaq çox çətin iş sayılırdı.

Məncə, bütün odlar belədir; ilkin mərhələdə yandırmıq çətin olurdu. Şu kimi, alışıb-yandıqdan sonra onu söndürmək və qarşısını almaq da çox çətin olur.

Adətən, insanlar payız fəslinin sonlarında əkin sahələrinə guya ziyanverici həşəratlar və qurdlardan təmizləmək adı altında od vurub yandırır. Amma kimsə o sahələrdə quş yuvalarının da yanib məhv olduğunu düşünmür. Davud babam erməniləri həmişə ziyanverici həşəratlarla müqayisə edir. Deyir ki, onlar bu yerlərə gələndə

bizə od qoyublar, sözün əsl mənasında od qoyublar. Evlərimizi içindəki adamlarla birlikdə yandıraraq külə döndərirlər. Babam hər dəfə onların vəhşiliyindən danışanda hirsimdən bütün bədənəm əsir, amma biz adamları, quşları yandırmamızı bacarmıq. Novruz bayramında məhəlləmizdə həmişə tonqallar yanırı. Böyükler tonqalların ətrafına toplaşib alqış, dua oxuyurdular, "bcağımız həmişə yanar olsun!" deyirdilər. Biz uşaqlar da bu tonqalın üstündən hoppanıb "ağır-lijimiz-uğurluğumuz bu odda yarsın" deyirdik. Bu sözləri bizə valideynlərimiz öyrətmişdi.

Bu gün od çərşənbəsidir. Mən o təpənin başında tonqal qalamaq istəyirəm. Tərslikdən gecədən yağın yağış yerdə quru heç nə qoymayıb. Ocağa atdığım təkək hələ də yaş olduğundan ətrafa tüstü ya-

yırdı. Tüstü gözlərimi açırdı. Ermənilər bütün ocaqlarımızı söndürüblər, evlərin çoxunda işıq yənmir. Mənə elə gəlir ki, babalarımın ruhu bu qaranlıq səmada dolaşır, onların qanadlarında qığılcımlar sayır. Çox narahatdırlar. Onlar bu yurdun gələcəyindən əndişəlidirlər.

İndi doğma kəndlərimizi qoyub gedirik. Düşmənin üstünə gələndə insan gücsüz və silahsızdır, çarə qaçmağa qalır. İnsanın yeganə ehtiyacı ayaqları olur, bu ayaqlar bütün bədənini əziyyətinə

çəkir. O halda sənə yardım edə biləcək yeganə vasitə və ya istifadə edə biləcəyin yeganə vasitə ayaqların sayılır. Adi günlərdə bu tərəflərdə əkinçilər yer şumlayırlar. İndi payız fəslinin şum zamanıdır. Amma bir kimsə gözə dəymir. Mən heç cür ocaq qalaya bilmədim. Tüstü adamı qaranlığa doğru dartırdı. Bizim ocağımızı söndürmüşdülər...

Evə qayıdıb səfər üstə olan babamı qucaqladım və hönkür-hönkür ağladım. Babam təşvişlə soruşdu ki, indiyəcən hardaydın, bala? Dedim ocaq qalamağa getmişdim. Qoy düşmənin görsün ki, bizim ocağımızı sönməyib, amma odun tüstülədi, yanmadı. Babam əliylə göz yaşlarını silib gözünü uzaqda başını duman almış dağlara zillədi və dərinləndən köks ötürdü: "Bir şəm ki, haqdan yana, heç bad

ilə sönməz. Yənə bu yerlərdə ocaqlarımız qalanacaq, bura bizim dədə-baba yurdumuzdur. Biz mütləq öz yurdumuza qayıdacağıq, bala. Mütləq qayıdacağıq".

Babam bu sözləri o qədər əminliklə dedi ki, mən sidq-ürəkdən ona inandım. Uzaqlardakı il-ğim ləpə kimi üzümüzə dəyib qayıdırdı. Külək babamın sözlərini tərkinə alıb qarşı dağlara çəkildi.

"Ehey, uca dağlar, çaylar, meşələr, sərin bulaqlar! Biz mütləq qayıdacağıq!" Babamın səsi dağlarda əks-səda verib bütün el-oba-ya yayıldı. Bütün mahal onun səsi eşitdi.

Fikr məni götürmüşdü. Babam yaman qocalıb, o, yurd həsrətinə necə dözəcək? Böyük Vətən müharibəsinin qəhrəmanı düşündəki medallardan utanırdı. Hər ilin 9 may günündə fəxarətlə geydiyi hərbi formasını büküb hardasa gizlətməmişdi. O, peşmançılıq və iztirab hissi keçirirdi. Amma nahaq yerə. Mənim babam əsl qəhrəmandır. O, fəsişlərə qarşı döyüşmüşdü və Berlinə qədər gedib çıxmışdı. Onlar qələbə qazanmışdılar. Babam qalib ordunun əsgəri idi.

Ermənilər də fəsişdirlər, bizim torpaqlarımıza hücum edib insanlığa sığmayan vəhşiliklər törədirlər. Biz onları bu yerlərdən birdəfəlik qovmalıyıq. Biz Vətənimizə sahib çıxacağıq. Mən də böyüyüb babam kimi qəhrəman olacağam və bu yerlərin itmiş işığını özünə qaytaracağıq. Bu yerlərdə ocaqlar heç vaxt sönməyəcək.

Fikir eləmə, baba. Mən sənə inanıram, sən də mənə inan!